

Psychiatrické centrum
Praha

Evropský rok **aktivního stárnutí**
a **mezigenerační solidarity** 2012

STÁRNUTÍ 2012

PROGRAM

SBORNÍK ABSTRAKT

STUDENTSKÁ VĚDECKÁ KONFERENCE
Praha 26. – 27. 10. 2012

STÁRNUTÍ 2012
studentská vědecká konference

Praha, 26. – 27. října, 2012

PROGRAM
SBORNÍK ABSTRAKT

Konference je realizována s podporou
Specifického vysokoškolského výzkumu pro rok 2012
pod registračním číslem 264707/SVV/2011

OBSAH

Úvodní slovo	5
Organizační výbor	6
Obecné informace	7
Program konference.....	9
Sborník abstrakt	13
Autorský rejstřík.....	42

ÚVODNÍ SLOVO

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

mezioborová studentská a vědecká konference Stárnutí 2012, pořádaná s podporou 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze a Psychiatrického centra Praha, má za cíl umožnit odborníkům řešící témata spojená se stárnutím jednotlivců i společnosti poznat blíže další kolegy a jejich práci a inspirovat vznik nových multicentrických interdisciplinárních týmů. Svě již řešené projekty i plány do budoucna prezentují v rámci konference studenti i výzkumní pracovníci z řady oborů: medicíny, biologie, psychologie, sociálních věd, sportu, teologie, elektrotechniky a ekonomie. Ze 44 přihlášených aktivních příspěvků je 37 prezentováno formou ústního sdělení a 7 formou posterů. Součástí konference je soutěž Alzheimer nadačního fondu o nejlepší originální příspěvek zpracovávající téma zlepšení kvality života lidí s Alzheimerovou nemocí.

PhDr. Hana Štěpánková
organizační výbor

ORGANIZAČNÍ VÝBOR

Prof. MUDr. Cyril Höschl, DrSc. FRCPsych.
čestný předseda organizačního výboru

PhDr. Hana Štěpánková
Psychiatrické centrum Praha
www.pcp.lf3.cuni.cz

PhDr. Eva Dragomirecká, Ph.D.

PhDr. Eva Jarolímová

MUDr. Michaela Fujáková

Mgr. Pavel Hráský

Mgr. Erika Panenková

Mgr. Michaela Viktorínová, M.Sc.

Mgr. Monika Vrajobá

ORGANIZAČNÍ SEKRETARIÁT KONFERENCE

CONGRESS BUSINESS TRAVEL Ltd.

Congress Business Travel, spol. s.r.o. (CBT)

Lidická 43/66

150 00 Praha 5 – Anděl

e-mail: starnuti2012@cbttravel.cz

web: www.starnuti2012.cz

tel: + 420 224 224 646, + 420 224 942 575 / 579

fax: + 420 224 942 550

MÍSTO KONÁNÍ KONFERENCE

Syllabova posluchárna, 3. lékařská fakulta,
Univerzita Karlova v Praze
Ruská 87, Praha 10

REGISTRACE

Registrační poplatky

	Platba do 25. 10. 2012 vč.	Platba na místě
Registrační poplatek	500 CZK	700 CZK

Studenti 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze mají účast zdarma.

Plný registrační poplatek zahrnuje:

- vstup na odborná jednání
- program a sborník abstrakt
- elektronický sborník full-textů příspěvků
(bude vydán po konferenci; bude přístupný na webu LF3 UK a PCP)
- občerstvení během přestávek a lehký oběd
- potvrzení o účasti

Registrační hodiny

Pátek, 26. 10. 2012 08.00 – 18.00

Sobota, 27. 10. 2012 08.00 – 14.00

STRAVOVÁNÍ

Během kávových přestávek se bude podávat káva/čaj a malé občerstvení.
Během obědových přestávek se bude servírovat lehký oběd.

PŘEDNÁŠKY

Pro přednášející bude zajištěna prezentační technika pro projekci z PC (PC bude k dispozici, není možné použití vlastního laptopu). Žádáme přednášející, aby předali své prezentace technikovi v sále včas, nejpozději během přestávky před začátkem své sekce na flashdisku.

POSTERY

Maximální rozměry posterů jsou 150 cm na výšku a 95 cm na šířku, kobercová úprava stojanu, připevnění špendlíky.

SOUTĚŽ

Alzheimer nadační fond vyhlásil soutěž o nejlepší originální příspěvek zpracovávající téma zlepšení kvality života lidí s Alzheimerovou nemocí, prezentovaný v rámci studentské vědecké konference Stárnutí 2012, která se koná v Praze ve dnech 26. – 27. 10. 2012. O udělení ceny rozhodnou zástupci organizačního výboru konference a Alzheimer nadačního fondu. Vítězná práce bude vyhlášena během závěru konference. Autor vítězné práce bude odměněn částkou 5.000 Kč.

Alzheimer nadační fond: <http://www.alzheimernf.cz>

PROGRAM KONFERENCE

Pátek, 26. října 2012

08:00 – 18:00 REGISTRACE

SYLLABOVA POSLUCHÁRNA

Předsedající: Řípková Daniela, Štěpánková Hana

09:30 – 09:45 ZAHÁJENÍ

Předsedající: Vrajková Monika

09:45 – 10:00 Mlčochová Denisa: Prevence deliria u geriatrických pacientů

10:00 – 10:15 Fujáková Michaela: Spánková deprivace jako rizikový faktor pro patogenezi Alzheimerovy choroby

10:15 – 10:30 Weissová Kamila: Narušení spánkového rytmu ve stáří a u Alzheimerovy choroby

10:30 – 10:45 Vrajková Monika: Autofagocytóza jako biochemický fenomén stárnutí

10:45 – 11:00 Illner Jan: Nové biomarkery pro včasnou diagnostiku Alzheimerovy choroby

11:00 – 11:15 PAUZA

Předsedající: Fujáková Michaela

11:15 – 11:30 Skřontová Marie: Změny mechanických parametrů vlasů u žen v reprodukčním věku

11:30 – 11:45 Šimková Lucie: Struktura rozložení tlouštěk vlasů na povrchu ženské hlavy

11:45 – 12:00 Panská Šárka: Mechanické zatěžování a stárnutí axiálního systému člověka

12:00 – 12:15 Lukšová Hana: Měřicí nástroje v posouzení sebezpečí a soběstačnosti seniorů

12:15 – 13:00 OBĚD/POSTEROVÁ SEKCE

Chrástková Martina, Bačáková Radka: Kineziologická komparace volné bipedální chůze naboso a v plně tlumených botách

Juříková Jana: Výživové návyky starších žen

Maňhová Lenka, Kosová Kateřina: Kurzy tréninku paměti pro seniory na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakultě

Maňhová Lenka, Kosová Kateřina: S trénováním paměti mimo školní lavice

Mrzilková Jana: Změny velikosti fornixu na MR u pacientů s AD

Panenkova Erika: Národní normativní studie kognitivních determinant zdravého stárnutí

Prajerová Květa: Univerzitní vzdělávání seniorů na Fakultě tělesné výchovy a sportu - Univerzity Karlovy

- 13:00 – 13:45** **Slavík Pavel: Problémy tvorby uživatelských rozhraní pro postižené uživatele**
- Předsedající:** **Poláček Ondřej**
- 13:45 – 14:00 Strašrybka Tibor: I v pokročilém věku stále v postřehu
- 14:00 – 14:15 Strašrybka Tibor: Vzdálený dohledový systém BOS
- 14:15 – 14:30 Uller Miroslav: Počítače a reminiscenční terapie
- 14:30 – 14:45 Poláček Ondřej: Návrh uživatelského rozhraní digitální televize pro seniory
- 14:45 – 15:00** **KÁVOVÁ PŘESTÁVKA**
- Předsedající:** **Dragomirecká Eva**
- 15:00 – 15:15 Šimpach Ondřej: Dopad stárnutí českých včelařů na současný vývoj jejich ekonomické situace
- 15:15 – 15:30 Suchomelová Věra: Duchovní potřeby ve stáří jako nový výukový předmět na teologické fakultě
- 15:30 – 15:45 Sedlářová Katarína: Podpora důstojného zomierania v paliatívnej a hospicovej starostlivosti
- 15:45 – 16:00 Jirkovská Blanka: Projekt „Zdraví nestárne“. Předběžné sdělení.
- 16:00 – 16:15 Dragomirecká Eva: Hodnocení kvality života a spokojenosti lidí ve vyšším věku
- 16:15 – 16:30** **PAUZA**
- Předsedající:** **Panenkova Erika**
- 16:30 – 16:45 Klimentová Eva: Standardy kvality sociálních služeb ve vztahu ke klientům staršího věku se změněnou orientací v realitě
- 16:45 – 17:00 Maňhová Lenka, Kosová Kateřina: Realizace kurzů trénování paměti pobytovou formou
- 17:00 – 17:15 Holubová Markéta: Vliv paměťového tréninku na výkon a sebeposouzení kognitivně zdravých seniorů
- 17:15 – 17:30 Štěpánková Hana: Počítačový trénink pracovní paměti u seniorů
- 17:30 – 17:45 Nikolai Tomáš: Neuropsychologie v časné diagnostice Alzheimerovy nemoci
- 17:45 – 18:00 Marková Hana: Subjektivní obtíže u pacientů s mírnou kognitivní poruchou

08:00 – 14:00 REGISTRACE

SYLLABOVA POSLUCHÁRNA

Předsedající: Hráský Pavel

09:30 – 09:45 Janiš Kamil ml.: Vybraný model determinantů volnočasového chování seniorů

09:45 – 10:00 Ferenčíková Ingrid: Péče o lidi s Alzheimerovou chorobou v zařízeních sociálních služeb

10:00 – 10:15 Hátlová Běla: Pohybové aktivity a jejich vliv na osobnost seniorů

10:15 – 10:30 Mudrák Jiří: Vnímání zdraví a pohybová aktivita u seniorů

10:30 – 10:45 Hráský Pavel: Pohybové programy pro ovlivnění tělesného složení, tělesné zdatnosti a nezávislosti seniorů

10:45 – 11:00 Houdová Veronika: Hodnocení efektu pohybové intervence ve vodě prostřednictvím bioimpedance u žen senierek: případová studie

11:00 – 11:15 KÁVOVÁ PŘESTÁVKA

11:15 – 12:00 Höschl Cyril: Placebo – podvod nebo užitečný nástroj?

12:00 – 12:30 OBĚD

12:30 – 13:15 Bunc Václav – Hráský Pavel: Pohybové aktivity seniorů – benefity a problémy

Předsedající: Wittmanová Julie

13:15 – 13:30 Masař Radek: Vliv pohybové aktivity žen na zotavení srdeční frekvence po zátěži

13:30 – 13:45 Novotná Viléma: Gymnastické aktivity Golden Age

13:45 – 14:00 Nejedlá Lenka: Vliv intervenčního programu Senior-fitness na rovnovážné schopnosti u starších osob: Předběžné výsledky

14:00 – 14:15 Wittmanová Julie: Jak stárnout aktivně s Fakultou tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci

14:15 Vyhlášení ceny ANF

SBORNÍK ABSTRAKT

Přednášky a postery jsou řazeny abecedně dle příjmení prvního prezentujícího autora.

Texty abstrakt neprošly jazykovou ani redakční úpravou.

PLENÁRNÍ PŘEDNÁŠKY

POHYBOVÉ AKTIVITY SENIORŮ – BENEFITY A PROBLÉMY

Bunc V., Hráský P., Skalská M.

LSM UK FTVS Praha

Prezentující autor: Hráský Pavel; bunc@ftvs.cuni.cz

Téma: Lékařské vědy

VÝZKUMNÁ STUDIE

Základním předpokladem „kvalitního“ stárnutí je na jedné straně zdravotní stav a na straně druhé nezávislost, soběstačnost a sebeobslužnost. Vyšší věk je spojen jak s kumulujícím se množstvím zdravotních komplikací tak s postupným zhoršováním neuromuskulárních funkcí, což vede k poruchám mobility a poklesu soběstačnosti. Významný podíl na snížení soběstačnosti seniorů má ztráta objemu hmoty kosterního svalstva podmíněná biologickým věkem – tzv. involuční sarkopenie. Je charakterizovaná poklesem svalové síly na podkladě degenerace, atrofie a zániku svalových vláken, snížení syntézy svalových proteinů a mitochondriální dysfunkce. Od 40 let věku dochází v průměru k 5% ztrátě svalové hmoty za dekádu a její nahrazování tukovou tkání. Po 65 letech je ztráta ještě výraznější. Prevalence sarkopenie ve věku nad 80 let překračuje 60%. Sarkopenie úzce souvisí s věkem, ale může být akcelerována množstvím dalších faktorů včetně inaktivity, malnutrice či chronických onemocnění. Věkem podmíněná ztráta svalové hmoty je pomalý, ale nezadržitelně progredující proces s nežádoucími důsledky pro další kvalitu života seniorů.

Pohybová intervence přiměřená aktuálnímu stavu seniora je jedním z prostředků, které mohou významným způsobem ovlivnit průběh stárnutí. K benefitům lze řadit podstatné snížení úbytku svalové hmoty, zpomalení deficitu neuromuskulárních funkcí, možnosti komunikace a sociální integrace, zlepšení mobility i následně zlepšení kvality života a snížení některých zdravotních rizik. K negativum je třeba počítat různě vysoké riziko zranění v důsledku aplikované pohybové aktivity (např. pády), možnou frustraci z nevládnutí požadované pohybové dovednosti nebo pohybového výkonu i možnou nezvládnutelnou finanční náročnost pohybové intervence.

Pro ověření efektu pohybové intervence na aktuální stav seniorů jsme aplikovali dlouhodobý pohybový režim u skupiny zdravých seniorek. Po aplikaci pohybového režimu založeného na chůzi (minimálně 85% byla chůze, zbytek pak domácí gymnastika, jóga, plavání – intenzivně se pohybovala na úrovni 80-85% maximální srdeční frekvence stanovené chodeckým testem na běhátku, průměrná týdenní energetická náročnost byla 950 ± 125 kcal/týden) v době trvání 5 měsíců jsme u skupiny 58 zdravých žen průměrného věku $68,7 \pm 5,0$ roku jsme dosáhli v průměru zvýšení hmotnosti o cca 0,5 kg, snížení %BF o 1,5%, zvýšení beztukové hmoty o 5% a zlepšení kardiiovaskulární zdatnosti i motorické výkonnosti o cca 12%. Všechny intervenované seniorky zvládly pohybovou intervenci. Ve všech dimenzích dotazníku kvality života SF-36 došlo k významnému zlepšení.

Hodnotíme-li aktuální stav rozvoje jako celek (biologický věk), intervenované seniorky jsou cca o 5 let „mladší“ než vrstevnice bez pravidelného pohybového zatížení. Pohybové aktivity založené na chůzi významným způsobem ovlivňují průběh stárnutí a mohou, při pravidelném provádění, podstatně ovlivnit kvalitu života seniorů.

Studie vznikla s podporou VZ MŠMT ČR MSM 0021620864

PLACEBO – PODVOD NEBO UŽITEČNÝ NÁSTROJ?

Höschl C.

Psychiatrické centrum Praha

Prezentující autor: Höschl Cyril; sekretariat@pcp.lf3.cuni.cz

Placebo je zpravidla medikament bez obsahu farmakologicky účinné látky. Výraz pochází z latinského placebo Domino in regione vivorum a původně tak byli ve Francii označováni „paraziti“ předstírající zármutek na pohřbech, aby dostali jídlo a pití. Argumenty pro a proti použití placeba v klinickém výzkumu se pohybují ve třech rovinách: metodologické, etické a technické. Z metodologického hlediska převažuje argument, že bez zaslepené, placebem kontrolované studie nelze spolehlivě prokázat účinek nového léku. Aktivní komparátor nemusí totiž mít stabilní a spolehlivou účinnost, což snižuje výpovědní hodnotu jednotlivých studií. Naopak to, že látka B není méně účinná než látka A a látka A je účinnější než placebo, ještě neznamená, že látka B je signifikantně účinnější než placebo. Často je tedy nutné přímé srovnání s placebem. V etické rovině se upozorňuje na to, že podle Helsinské deklarace (čl.II.3) v každé klinické studii každému pacientovi – včetně těch v kontrolní skupině, je-li jaká – musí být zajištěna nejlepší prokázaná diagnostická a léčebná metoda. Tato podmínka není placebem splněna. Není však splněna ani zkoušeným lékem, neboť ani ten není per definitionem „prokázanou léčebnou metodou“ (teprve se prokazuje). Tato podmínka Helsinské deklarace je tedy nesplnitelná, ledaže by se zcela zastavil jakýkoliv vývoj nových léků a zakázalo se v některých indikacích podávání i těch osvědčených, jež v nich není založeno na dostatečné evidenci, např. C-vitaminu u chřipky či Acylpyrinu v prevenci cévních příhod. Střetává se zde také zájem veřejný (dokázat účinek nového léku) se zájmem individuálním (být léčen lege artis). V rovině technické je někdy obtížné zajistit zaslepení placeba zejména tam, kde zkoušený lék patří do skupiny látek se známými vedlejšími účinky, jako je např. parkinsonismus u antipsychotik, jejichž absence indikuje posuzovateli zařazení posuzovaného do placebové větve. Obecným problémem klinické farmakologie však je zejména skutečnost, že účinek placeba v posledních letech narůstá a v porovnání účinnosti testovaných látek s placebem se tak ztrácí signál. Podílí se na tom design studie, typ zařízení, charakteristika pacientů, faktory škálování, hodnocená proměnná (typ stupnice), typ onemocnění (bolest vs diabetes), medikace a dávkování (častější kontakt), velikost vzorku, randomizace (regrese k průměru), placebo odpověď (kultura), délka studie, pravděpodobnost placeba a kvalifikace posuzovatelů.

Navíc užívání placeba vzdaluje klinické studie reálnému prostředí – zejména tím, že vylučuje zařazování suicidálních, velmi těžkých, neklidných anebo na drogách závislých pacientů popř. pacientů s komorbiditami, což je obvyklá klientela v každodenní praxi. Výsledky akademického výzkumu se tak stávají obtížně interpretovatelnými a stále méně aplikovatelnými v běžné klinické praxi.

V přednášce budou též uvedeny příklady neurobiologických změn působením placeba a bude poukázáno i na transkulturní rozdíly v jeho účinnosti.

PROBLÉMY TVORBY UŽIVATELSKÝCH ROZHRAŇÍ PRO POSTIŽENÉ UŽIVATELE

Slavík P.

FEL ČVUT v Praze

Prezentující autor: Slavík Pavel; slavik@fel.cvut.cz

Téma: Technika

ESEJ

Východiska

V úvodní části se příspěvek zabývá otázkami komunikace mezi člověkem a technologiemi. Je zřejmé, že při návrhu této komunikace kromě technických aspektů hrají důležitou roli i aspekty vázané na vlastnosti člověka (ať už fyzické nebo psychické). Komunikace mezi člověkem a technologií je zprostředkována uživatelským rozhraním, které je chápáno jako souhrn softwarových a hardwarových prostředků, které tuto komunikaci umožňují a podporují. Kvalita uživatelských rozhraní může být testována pomocí různých postupů ve speciální laboratoři – laboratoři použitelnosti (usability lab).

Účel sdělení

Cílem sdělení je seznámit širší komunitu s problematikou návrhu uživatelských rozhraní pro seniory a postižené uživatele. Znalost postupů při návrhu uživatelských rozhraní a jejich testování není v České republice příliš rozšířena.

Specifické zaměření

Při tvorbě uživatelských rozhraní pro seniory je nutno brát v úvahu jejich fyzické a kognitivní schopnosti a těmto konkrétní návrh přizpůsobit. Otázkami problémů (příp. postižení) vyskytujících se u seniorů (ale nejen u nich) se zabývá oblast přístupnosti (accessibility), kde se zkoumá vliv nejrůznějších postižení na možnost a snadnost interakce uživatele s konkrétní technologií.

PŘEDNÁŠKY

HODNOCENÍ KVALITY ŽIVOTA A SPOKOJENOSTI VE VYŠŠÍM VĚKU

Dragomírecká E.

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Katedra sociální práce
Prezentující autor: Dragomírecká Eva; eva.dragomirecka@ff.cuni.cz

Príspevek predstavuje koncept kvality života a jeho prínos pro porozumění zdravému stárnutí. Seznamuje s tím, jak kvalitu života chápou lidé vyššího věku, dotýká se tzv. „old-age paradoxu“ a především se zabývá hodnocením kvality života osob vyššího věku. Jako příklad slouží výsledky mezinárodního projektu WHOQOL-OLD, který byl realizován v 23 zemích včetně České republiky.

PÉČE O LIDI S ALZHEIMEROVOU CHOROBOU V ZAŘÍZENÍCH SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Ferenčíková I.

SUBSIDIUM Rožňava

Prezentující autor: Ferenčíková Ingrid; ferencik@kidrv.sk

Téma: Psychologie, sociální vědy

APLIKACE V PRAXI

Východiska / Cíle

Cílem tohoto příspěvku je poukázat na potřebu péče o lidi s Alzheimerovou chorobou v zařízeních sociálních služeb, především ve specializovaných zařízeních a zařízeních pro seniory. V těchto zařízeních je nezbytné kvalitní poskytování sociálních služeb v oblasti ošetrovatelské péče, sociální rehabilitace a aktivizace lidí s Alzheimerovou chorobou.

Metody

Zajištění stravování, bydlení, pomoci fyzické osoby při odkázanosti na pomoc jiné fyzické osoby, fyzioterapie, bazální stimulace – rozvinutí schopnosti a posilování návyků při sebeobsluze, úkonech péče o svou osobu, podporu nácviku prostorové orientace, samostatného pohybu a udržování sociální komunikace, sociálních kontaktů – ergoterapie, arteterapie, canisterapie, muzikoterapie, rezonanční muzikoterapie, tréninky paměte s prvky reminiscence

Výsledky / Diskuze

Spokojenost lidí, kteří trpí Alzheimerovou chorobou – udržení kvality ich života, podpora sebestačnosti, udržení sociálních kontaktů a sociální komunikace

SPÁNKOVÁ DEPRIVACE JAKO RIZIKOVÝ FAKTOR PRO PATOGENEZI ALZHEIMEROVY CHOROBY

Fujáková M., Křištofiková Z.

Psychiatrické centrum Praha

Prezentující autor: Fujáková Michaela; fujakova@pcp.lf3.cuni.cz

Téma: Lékařské vědy

PŘEDBĚŽNÉ SDĚLENÍ

Východiska / Cíle

Alzheimerova choroba (ACh) je nejčastější příčina demence. Patří mezi neurodegenerativní onemocnění charakterizované akumulací beta-amyloidových (Abeta) peptidů. Příčiny akumulace jsou částečně známy. Nedávné vědecké studie ukazují možnou provázanost narušení spánkového cyklu se zvýšenou tvorbou Abeta.

Metody

Nejnovější výzkum poukazuje na orexin a melatonin. Zatímco orexin vede ke zvýšení hladiny Abeta, melatonin, způsobuje její snížení. K dalším významným změnám u ACh patří úbytek acetylcholinu. Cholinové přenašeče, hrající roli v syntéze acetylcholinu, mají rozdílnou účinnost v hippokampech pravé a levé strany. To odpovídá i nálezům u pacientů s ACh. Role acetylcholinu v cyklu spánek/bdění není plně objasněna. Neuromediátorová úroveň patogenezise ACh se mimo jiné přiklání roli tzv. inducibilní syntázy oxidu dusnatého (iNOS). iNOS produkuje oxid dusnatý, významný mediátor přenosu signálu nejen v nervovém systému. Zvýšená aktivita iNOS v levém hippokampu u pacientů s ACh poukazuje na její roli v patologii neurodegenerace. iNOS signální cesta také zprostředkovává spánkovou regeneraci. Na druhou stranu, spánková deprivace způsobuje dysfunkci mitochondriálního enzymu 17beta-hydroxysteroid dehydrogenázy typu 10, který přímo působí na Abeta a tato kombinace má za příčinu buněčnou smrt.

Výsledky / Diskuze

Ze všech dostupných publikací se jeví spánková deprivace jako možný faktor patogenezise ACh. Prezentace bude popisovat naše předchozí a budoucí projekty ve výzkumu ACh.

POHYBOVÉ AKTIVITY A JEJICH VLIV NA OSOBNOST SENIORŮ

Hátlová B., Adámková Ségard M., Šopiková J.

Univerzita J. E. Purkyně Pedagogická fakulta, katedra psychologie

Prezentující autor: Hátlová Běla; belahatlova@centrum.cz

Téma: Psychologie, sociální vědy

VÝZKUMNÁ STUDIE

Východiska / Cíle

Životní spokojenost, která určuje kvalitu života je ve stáří ovlivněna zejména složkami osobnosti seniora a jeho celoživotní zkušeností ze zvládání situací, které ho potkaly a s nimiž se více, nebo méně úspěšně vyrovnával. Pohybové aktivity přispívají k celkové odolnosti seniorů nejen v oblasti tělesné, ale zejména při zvládání psychicky a sociálně náročných situací. Seniori u nichž je pravidelný aktivní pohyb součástí života, prožívají déle své seniorské období jako prodloužení středního věku. Po nástupu výraznějších příznaků stáří zvládají svá omezení aktivně. Předpokládáme, že se životní styl projeví i ve složení osobnosti seniorů.

Metody

V našem šetření jsme sledovali skupiny seniorů – mužů a žen, kteří pravidelně 2x týdně cvičí v organizaci Sokol (40 mužů, 78 žen, průměrný věk 70,09, SD = 6,56) a kontrolní skupina 54 členů seniorů pravidelně necvičících (24 mužů, 31 žen, průměrný věk 70,46, SD = 6,16). V naší studii jsme použili srovnání s pomocí NEO Five-Factor Inventory (Costa, PT a McCrae, RR., 1992. Česká normalizace Hřebíčková a Urbánek, 2001).

Výsledky / Diskuze

V našem šetření jsme sledovali skupiny seniorů mužů a žen, kteří se aktivně pravidelně věnují kolektivnímu provádění tělesných cvičení v prostředí Sokola, jehož činnost byla vždy historicky spojena s činností sociální. Přes svůj aktivní životní styl se tyto lidé potýkají nejen se zdravotními, ale i sociálními problémy stáří. Studie naznačuje, že seniori, cvičenci.

VLIV PAMĚŤOVÉHO TRÉNINKU NA VÝKON A SEBEPOSOUZENÍ KOGNITIVNĚ ZDRAVÝCH SENIORŮ

Holubová M.

1a) Ústřední vojenská nemocnice – Vojenská fakultní nemocnice Praha,

1b) Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Prezentující autor: Holubová Markéta; marketa.holubova@uvn.cz

Téma: Psychologie, sociální vědy

VÝZKUMNÁ STUDIE

Východiska / Cíle

Zejména v posledních desetiletích dochází takřka celosvětově k nárůstu seniorské populace. Hledání cest k prodloužení soběstačnosti starších osob a ověřování jejich účinnosti je stále aktuálnější tématem. Tato práce pojednává o výzkumu efektivity paměťového tréninku u kognitivně zdravých seniorů z Berounska.

Metody

Jednalo se o lektorovaný, skupinový trénink sestávající z 10-ti setkání (60 min, 1x týdně), která byla zaměřena zejména na osvojení mnemotechnik, trénink paměti, koncentrace pozornosti a koordinace. Inklusivní kritéria pro zařazení do statistického zpracování byla: věk nad 60 let, skóre v MMSE minimálně 25 bodů, maximálně 3 absence v kurzu a žádná zkušenost s podobnou intervencí. Průměrný věk souboru byl 73 let (rozpětí 62 – 89 let). Sběr dat proběhl ve třech vlnách – před započítáním tréninku, po jeho ukončení a po 10-ti týdnech, prostřednictvím Paměťového testu učení, Paměťového dotazníku, Dotazníku kognitivních selhání, Beckova inventáře depresivity-II a Schwartzovy škály.

Výsledky / Diskuze

Výkon absolventů v paměťovém testu se zvýšil, avšak v subjektivním hodnocení paměti a dalších kognitivních funkcí, nálady a duševní pohody se efekt tréninku neprojevil.

HODNOCENÍ EFEKTU POHYBOVÉ INTERVENCE VE VODĚ PROSTŘEDNICTVÍM BIOIMPEDANCE U ŽEN SENIOREK: PŘÍPADOVÁ STUDIE

Houdová V., Česák P., Peslová E., Bunc V.
FTVS UK

Prezentující autor: Houdová Veronika; houdovav@seznam.cz

Téma: Lékařské vědy

VÝZKUMNÁ STUDIE

Východiska / Cíle

Hodnocení vlivu pohybové intervence ve vodě na změny vybraných parametrů tělesného složení u žen seniorek.

Metody

Soubor tvořilo 6 žen průměrného věku $64,3 \pm 2,3$ roku, které byly bez objektivních zdravotních potíží. Na základě standardizovaného dotazníku SF 36 a ankety byla zjištěna pohybová anamnéza. Tělesné složení bylo hodnoceno pomocí bioimpedanční metody, přístrojem BIA 2000 M. Vybrané ukazatele tělesného složení (tělesná hmotnost, tukuprostá hmota, procento tělesného tuku, poměr extracelulární a intracelulární hmoty a celková tělesná voda) jsme srovnávali s výsledky před vstupem do intervenčního programu, s výsledky po 9týdenním intervenčním programu a s výsledky kontrolního měření po 3 měsících od skončení intervenčního programu. Intervenční program trval 9 týdnů, byl realizován jednou týdně v době trvání 45 minut a zahrnoval cvičení aerobního charakteru. Intenzita zatížení intervenčního programu hodnocená pomocí palpáce se pohybovala v rozmezí 107 – 119 tepů.min⁻¹.

Výsledky / Diskuze

Pohybová intervence ve vodě nevyvolala podstatné změny ve sledovaných parametrech tělesného složení. Po skončení intervenčního programu byl zaznamenán pokles tukuprosté hmoty o 2,31 %, dále došlo ke zvýšení procenta tuku o 2,82 %. Při závěrečném měření, po 3 měsících, byl taktéž zjištěn pokles tukuprosté hmoty o 4 % a nárůst procenta tuku o 6,11 %. Hodnota parametru ECM/BCM po skončení intervenčního programu vykazuje návrat ke vstupním hodnotám.

POHYBOVÉ PROGRAMY PRO OVLIVNĚNÍ TĚLESNÉHO SLOŽENÍ, TĚLESNÉ ZDATNOSTI A NEZÁVISLOSTI SENIORŮ

Hráský P., Bunc V.
UK FTVS

Prezentující autor: Hráský Pavel; hrasky@ftvs.cuni.cz

Téma: Lékařské vědy

VÝZKUMNÁ STUDIE

Východiska / Cíle

Stárnutí se projevuje změnou životního stylu jedince a je třeba ho chápat jako samostatnou a velmi významnou etapu lidského života. Proces stárnutí můžeme hodnotit z hlediska kvantitativního a kvalitativního. Restrikce PA vede k postupnému snižování tělesné zdatnosti a ke snižování funkční kapacity u seniorů. Rozhodující je úbytek tukuprosté hmoty, který přímo vede ke snížení tělesné zdatnosti. Optimální dávka míry pohybové intervence nutná pro navození změn v organismu seniorů je na úrovni 900 kcal.

Metody

Pro posouzení charakteristických změn v tělesném složení u 14 probandů jsme použili metodu multifrekvenční bioanalýzy-BIA 2000M. Jako optimální, pro tuto studii, se jeví aplikace PI po dobu 1,5 roku. Délka trvání cvičební jednotky se pohybuje v rozmezí od 30 do 45 minut. Průběh jednotky je nezbytné přizpůsobit okamžitému stavu jedince.

Výsledky / Diskuze

Studie prokázala, že je možné pomocí změn v TS hodnotit míru PI. K nejčastějším nálezům při vstupním měření bylo naměření vyšších hodnot tělesného tuku (12 probandů), nadváha (7 probandů), vysoká nadváha (1 proband), poměr ECM / BCM pod optimem (12 probandů). Při výstupním vyšetření byly naměřeny hodnoty, které se při porovnání se vstupními ukázaly věcně významné: snížení tělesné hmotnosti (9 probandů), úbytek tělesné vody (7 probandů), úbytek tělesného tuku u 9 probandů, pokles BMI (11 probandů). Studie prokázala možnost ovlivnit aktuální stav jedince pomocí PI.

NOVÉ BIOMARKERY PRO VČASNOU DIAGNOSTIKU ALZHEIMEROVY CHOROBY

Illner J., Veselská Z., Vyhnálek M., Laczó J., Hort J., Skoumalová A.

1) Ústav lékařské chemie a klinické biochemie 2. LF UK; 2) Neurologická klinika 2. LF UK a Fakultní nemocnice Motol

Prezentující autor: Illner Jan; honza.illner@seznam.cz

Téma: Lékařské vědy

VÝZKUMNÁ STUDIE

Východiska / Cíle

Alzheimerova choroba (ACH) je vážné onemocnění mozku a nejčastější forma demence spojená se stářím. Progresi ACH nelze zcela zastavit, pouze zpomalit. S léčbou se však musí začít včas. Důsledkem oxidačního stresu vznikají v mozku produkty, tzv. lipofuscinoidní pigmenty (LFP), které difundují do krve. Oxidační stres je v mozku přítomen ještě před rozvojem demence v prodromální fázi, označované jako mírná kognitivní porucha (MCI). Cílem práce byla analýza LFP v erytrocytech pacientů s MCI a ACH.

Metody

Vzorky krve pacientů s MCI (n=25), ACH (n=18) a kontrol (n=13) byly extrahovány a analyzovány metodou fluorescenční spektroskopie. Ze zjištěných fluorescenčních maxim bylo provedeno kvantitativní srovnání hladin LFP v jednotlivých skupinách a pomocí synchronních fluorescenčních spekter byly hledány rozdíly ve složení LFP u jednotlivých pacientů.

Výsledky / Diskuze

Analýza odhalila velkou variabilitu nejen v kvantitativním, ale i kvalitativním měřítku, jak mezi jednotlivými skupinami, tak v rámci daných skupin. Množství LFP bylo ve skupině MCI o 15% vyšší než u ACH a o 40% vyšší než u kontrol. Zvýšená hladina LFP v erytrocytech pacientů s MCI by mohla být následkem oxidačního stresu, který je spojován s patologickými změnami v mozku v časných fázích ACH. Tato práce vznikla za finanční podpory grantu GA UK č. 604912.

VYBRANÝ MODEL DETERMINANTŮ VOLNOČASOVÉHO CHOVÁNÍ SENIORŮ

Janiš, K. ml.

Ústav pedagogických a psychologických věd FVP SU v Opavě

Prezentující autor: Janiš Kamil ml.; kamil.janis@fvp.slu.cz

Téma: Psychologie, sociální vědy

ESEJ

Východiska

Příspěvek vychází z vybraného teoretického modelu determinantů volnočasového chování, který je dáván do kontextu s volným časem seniorů. Jednotlivé determinanty jsou konfrontovány s realizovanými výzkumy v zahraničí. Cílem příspěvku je popsat faktory, které lze u seniorů pozitivně ovlivnit ve vztahu k jejich volnočasovému chování.

Účel sdělení

Účelem sdělení je nejen naplnit cíl popsaný ve východiscích, ale zároveň upozornit na problematiku volného času seniorů v kontextu demografických změn.

Specifické zaměření

Příspěvek je zaměřen na oblast pedagogiky volného času.

PROJEKT „ZDRAVÍ NESTÁRNE“. PŘEDBĚŽNÉ SDĚLENÍ.

Jirkovská, B. 1), Cichockí, M. 2), Krajic, K. 2)

1) Katedra sociologie, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 2) Ludwig Boltzmann Institute for Health Promotion Research in Vienna

Prezentující autor: Jirkovská Blanka; blanka.jirkovska@email.cz

Téma: Psychologie, sociální vědy

PŘEDBĚŽNÉ SDĚLENÍ*Východiska / Cíle*

Rakouský výzkumný projekt „Zdraví nestárne“, jehož pilotní fáze skončí v prosinci 2012, zkoumá stav a utváření podmínek podpory zdraví u klientů a pečujících osob v rakouských domovech pro seniory. Autorka příspěvku, která se bude podílet na další fázi projektu, podá informace o této pilotní fázi, jejímiž hlavními cíli jsou analýza stavu podpory zdraví u pěti cílových skupin ve třech vybraných domovech pro seniory v Rakousku a následný návrh opatření pro zlepšení zjištěného stavu.

Metody

Projekt se zaměřuje na tyto cílové skupiny: klienti, jejich příbuzní, personál domovů, jejich management, dobrovolníci. Výzkumníci využívají, podle vhodnosti pro danou cílovou skupinu, jak kvalitativní, tak kvantitativní metody, konkrétně rozhovory, dotazníky, moderovaná skupinová sezení, ohniskové skupiny a pozorování.

Výsledky / Diskuze

Výsledky pilotního projektu budou zpracovány koncem roku 2012. Autorka příspěvku plánuje aplikovat části rakouského výzkumu, týkající se analýzy cílové skupiny personálu, ve vybraných zařízeních pro seniory v ČR. Cílem bude porovnat data z obou zemí a odhalit česká specifika. Vedle vědeckého hlediska bude kladen důraz i na aspekty aplikační.

STANDARDSY KVALITY SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VZTAHU KE KLIENTŮM STARŠÍHO VĚKU SE ZMĚNĚNOU ORIENTACÍ V REALITĚ

Klimentová E.

Katedra sociologie a andragogiky, Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Prezentující autor: Klimentová Eva; eva.klimentova@upol.cz

Téma: Psychologie, sociální vědy

APLIKACE V PRAXI*Východiska / Cíle*

Validační terapie je specifickou strategií práce se seniory s poruchou orientace v realitě. Validační terapie poskytuje teoretický základ, jakož i praktické návody, jak nahradit „intuitivní“, spíše ošetrovatelskou péči o vybrané spektrum klientů se specifickými potřebami, kteří jsou (nebo by mohli být) omezeni ve své schopnosti rozhodovat o sobě samých a činit právní úkony.

Metody

Příspěvek konfrontuje základní teze validační terapie s vybranými standardy kvality sociálních služeb a hledá jejich případné vazby.

Výsledky / Diskuze

Článek argumentuje potřebu v každém případě, kdy se jedná o uplatňování kritérií standardů kvality sociálních služeb, respektovat jejich základní imperativ, kterým je ochrana lidských práv a důstojnosti klientů.

MĚŘÍCÍ NÁSTROJE V POSOUZENÍ SEBEPÉČE A SOBĚSTAČNOSTI SENIORŮ

Lukšová H., Vrublová Y.

Ústav ošetrovatelství a porodní asistence, Lékařská Fakulta, Ostravská univerzita v Ostravě

Prezentující autor: Lukšová Hana; hankaluksova@seznam.cz

Téma: Lékařské vědy

VÝZKUMNÁ STUDIE

Východiska / Cíle

Soběstačnost je schopnost uspokojovat samostatně obvyklé potřeby v daném konkrétním prostředí (Kalvach et al., 2008, 92 s.). Jednou a zcela zásadní změnou v životě seniora, bezpochyby vedoucí ke změně životního stylu, je úbytek schopností a ztráta soběstačnosti. Tyto problémy mohou vyvrcholit až institucionální péčí (Vágnerová, 2000, 495-496 s.). Aby mohla být ošetrovatelská péče přizpůsobena potřebám seniora, je důležité posouzení sebezpečí a soběstačnosti.

Metody

Cílem práce je vyhledání a analýza odborných publikací týkající se měřících nástrojů k posouzení sebezpečí a soběstačnosti a to prostřednictvím metody praxe založené na důkazech. Pro získání relevantních dat byly využity licencované a volně dostupné elektronické databáze jako například Google, MEDLINE/Pubmed, Springer.

Výsledky / Diskuze

K posouzení soběstačnosti seniora lze využít například ADL (Aktivity denního života), nebo alternativní index Barthelové.

SUBJEKTIVNÍ OBTÍŽE U PACIENTŮ S MÍRNOU KOGNITIVNÍ PORUCHOU

Marková H. 1), Šiffelová K. 1), Literáková E. 2), Vyhnaněk M. 2), Hort J. 2), Nikolai T. 2) Katedra Psychologie, FF UK v Praze; 2) Kognitivní centrum, Neurologická klinika, 2. LF UK a FN Motol v Praze

Prezentující autor: Marková Hana; hanca.mar@seznam.cz

Téma: Psychologie, sociální vědy

ESEJ

Východiska

Mírná kognitivní porucha (MCI) je klinický syndrom, jenž vyplňuje prostor mezi přirozeným stárnutím a syndromem demence. Pro neuropsychologickou diagnostiku MCI jsou platná Petersenova diagnostická kritéria, která zahrnují subjektivní stížnosti na kognici sdělované pacientem či jeho okolím a objektivizovaný kognitivní deficit charakterizovaný výkonem 1 až 1,5 standardní odchylky pod průměrem v některém z neuropsychologických testů při zohlednění věku a vzdělání. Zároveň nejsou splněna klinická kritéria syndromu demence a jsou zachovány aktivity denního života.

Účel sdělení

Hodnocení aktivit denního života bývá zaměřeno na činnosti spojené se soběstačností pacienta. Přestože je u MCI tento typ aktivit zachován, výsledky studií naznačují, že snížení kognitivní výkonnosti způsobí v životě pacienta významné obtíže, které mohou negativně ovlivnit jeho kvalitu. Zjištění o specifických změnách v životě postiženého jedince jsou v souladu s výpověďmi pacientů s MCI, kteří jsou v péči Kognitivního centra FN Motol v Praze. Analýzu jejich subjektivních výpovědí prezentujeme v tomto příspěvku.

Specifické zaměření

Současná literatura předkládá nové poznatky o negativním dopadu MCI na běžný život. Pacienti s MCI se i přes zachovanou soběstačnost potýkají s významnými obtížemi způsobenými zhoršením kognitivní výkonnosti, což negativně ovlivňuje kvalitu života.

VLIV POHYBOVÉ AKTIVITY ŽEN NA ZOTAVENÍ SRDEČNÍ FREKVENCE PO ZÁTĚŽI

Masař R., Kalina T.

Masarykova Univerzita, Fakulta sportovních studií, Katedra atletiky, plavání a sportů v přírodě

Prezentující autor: Masař Radek; 236529@mail.muni.cz

Téma: Sport, umění

PŘEDBĚŽNÉ SDĚLENÍ*Východiska / Cíle*

Príspevek se zabývá pohybovou aktivitou žen a jejího vlivu na zotavení srdeční frekvence po zátěži. Zajímalo nás, zda respondenti, kteří odpoví v dotazníku, že pravidelně vykonávají aktivitu střední intenzity v rozsahu větším než hodina za týden, mají lepší výsledky při testu aerobní zdatnosti. Tento test je, stejně jako dotazník, součástí projektu OPVK „Vytvoření výzkumného týmu vedeného reintegrovaným českým vědcem za účelem zjišťování úrovně pohybové aktivity (inaktivity) u vybraných věkových skupin mužů a žen v ČR“ (CZ.1.07/2.3.00/20.0044).

Metody

Měření probíhala na různých místech České Republiky. Testované osoby se podrobily mimo jiné testu aerobní zdatnosti, kdy byla jejich srdeční frekvence sledována pomocí sporttesteru S610 (POLAR, Finsko) a požadované tempo 120.min-1 udával metronom SDM-100 (Sencor, Japonsko). Hodnoty tepové frekvence byly odečítány bezprostředně po ukončení testu a potom v půlminutových intervalech do dvou minut, včetně. Pro přesnou identifikaci statisticky významně rozdílných dvojic skupin jsme použili Fisherův LSD post-hoc test vícefaktorové ANOVY.

Výsledky / Diskuze

Ženy, které uvedly v dotazníku, že vykonávají pravidelně aktivitu střední intenzity nad 1 hodinu a víc za týden mají zotavnou fázi po testu aerobní zdatnosti statisticky významně lepší v 60. sekundě a 90. sekundě než ženy, které vykonávají aktivitu střední intenzity v rozsahu do 1 hodiny za týden ($p < 0,05$).

REALIZACE KURZŮ TRÉNOVÁNÍ PAMĚTI POBYTOVOU FORMOU

Maňhová L., Kosová K.

1,2) Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, České Budějovice; 2) Městská charita České Budějovice, Domino-Služby následné péče o lidi s duševním onemocněním

Prezentující autor: Maňhová Lenka, Kosová Kateřina; mottlova@zsf.jcu.cz

Téma: Psychologie, sociální vědy

APLIKACE V PRAXI*Východiska / Cíle*

Autorky představí realizaci tří kurzů trénování paměti pobytovou formou, které proběhly v období 2009-2012 v rámci činnosti Centra pro seniory PATUP na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakultě. Kurzy trénování paměti probíhají v souladu se Zásadami, cíli a specifickými trénování paměti v ČR podle filozofie České společnosti pro trénování paměti a mozkový jogging.

Metody

V roce 2012 byla účastníkům vyšetřena paměť v rámci projektu Dny paměti (Česká alzheimerovská společnost) baterií testů (osobní dotazník, Dotazník změny schopností člověka proti minulosti, Dotazník funkčního stavu, Dotazník posouzení nálady u seniorů, ACE-R test. Během kurzu byly u účastníků použity testy: Test Jak jste na tom s pamětí?, Dotazník funkční paměti, Škála deprese pro geriatrické pacienty, Dotazník metapaměti pro dospělé. Sledováno bylo také subjektivní zhodnocení kognitivních funkcí seniorů. Použity byly metody a techniky trénování paměti se zaměřením na mnemotechniky a úspěšnost při jejich aplikaci.

Výsledky / Diskuze

Kurzy trénování paměti pobytovou formou přispěly k podpoře sociálních kontaktů mezi seniory a k praktickému využití mnemotechnik k zapamatování informací.

PREVENCE DELÍRIA U GERIATRICKÝCH PACIENTŮ

Kopicová I., Mlčochová D., Kotík I., Tetour R.
Interní klinika a Oddělení klinické farmacie, ÚVN – Vojenská fakultní nemocnice Praha
Prezentující autor: Mlčochová Denisa; denisa.mlcochova@uvn.cz

Téma: Lékařské vědy

PŘEDBĚŽNÉ SDĚLENÍ

Východiska / Cíle

Delirium je častou, závažnou a mnohdy nepoznanou komplikací u starších pacientů. V praxi nebývá výjimkou, že je zaměněno s demencí nebo jinou psychiatrickou poruchou a pokud je rozpoznáno, tak je často lékaři podceňováno. Je potvrzeno, že delirium u starších pacientů zhoršuje prognózu, prodlužuje hospitalizaci a zvyšuje mortalitu. Autoři této práce se zaměřují na možnou prevenci vzniku delíria u hospitalizovaných pacientů na všeobecném interním oddělení a představují první zkušenosti s prací.

Metody

Do studie jsou zařazeni pacienti, kteří splňují podmínku věku nad 70 let a minimálně jedno z následujících kritérií, která současně považujeme za rizikové faktory: porušené kognitivní funkce – patologický výsledek Testu hodin, přítomnost somatického akutního onemocnění nebo rizikové psychofarmakum v medikaci. Poté je každý první pacient zařazen do experimentální skupiny s medikací (tiaprid 100 mg 3x denně a melperon na noc) a každý druhý do skupiny kontrolní, bez medikace. Efekt je vyhodnocen po třech dnech. Každá skupina bude obsahovat 50 pacientů.

Výsledky / Diskuze

V případě potvrzení hypotézy o účinnosti zkoušené medikace by dané schéma vedlo k jednodušší a ekonomicky výhodnější prevenci u rizikových pacientů, která má navíc minimum nežádoucích účinků.

VNÍMANÉ ZDRAVÍ A POHYBOVÁ AKTIVITA U SENIORŮ

Mudrák J., Slepíčka P.
Fakulta tělesné výchovy a sportu, Univerzita Karlova v Praze
Prezentující autor: Mudrák Jiří; mudrak@ftvs.cuni.cz

Téma: Psychologie, sociální vědy

VÝZKUMNÁ STUDIE

Východiska / Cíle

V předkládané studii se zabýváme vnímaným zdravím, pohybovou aktivitou a souvisejícími motivačními strategiemi u skupiny 315 českých seniorů.

Metody

Zkoumaným osobám byla administrována sada dotazníků zachycujících vnímanou úroveň pohybové aktivity, vnímané psychické a tělesné zdraví a motivaci pro účast v pohybové aktivitě. Následně byla provedena korelační analýza míry vztahu mezi jednotlivými proměnnými.

Výsledky / Diskuze

Byl zjištěn signifikantní vztah mezi účastí v pohybové aktivitě a vnímaným fyzickým i psychickým zdravím. Z motivačních konstruktů souvisela s pohybovou aktivitou především vnímaná osobní účinnost a sociální podpora. Naopak menší vztah byl nalezen u explicitnějších motivačních strategií jako je plánování, stanovování cílů a seberegulace pohybové aktivity. Tyto výsledky mohou naznačovat, že pohybová aktivita u našich respondentů je do značné míry habituální a nevychází z explicitního záměru věnovat se cvičení. Tomu nasvědčuje i to, že hlavním zdrojem aktivity byly pro většinu respondentů běžné každodenní aktivity jako například chůze či práce na zahradě a na chalupě.

VLIV INTERVENČNÍHO PROGRAMU SENIOR-FITNESS NA ROVNOVÁŽNÉ SCHOPNOSTI U STARŠÍCH OSOB: PŘEDBĚŽNÉ VÝSLEDKY

Nejedlá L., Kopřivová J.

Fakulta sportovních studií, Masarykova Univerzita, Brno
Prezentující autor: Nejedlá Lenka; 52050@mail.muni.cz

Téma: Sport, umění

VÝZKUMNÁ STUDIE

Východiska / Cíle

Príspevek se zabývá vlivem intervenčního programu Senior-fitness s hudbou a tancem na rovnovážné schopnosti u starších osob. Výzkumu se účastnilo 10 osob starších šedesáti let (n=10, věk: 63,3). Délka intervenčního programu byla 14 týdnů a jeho náplní byl převážně tanec s prvky rytmické a základní gymnastiky. Lekce probíhaly dvakrát týdně a trvaly vždy 90 minut.

Metody

Statickou rovnováhu jsme měřili pomocí stabilometrické plošiny FITRO Sway Check (30s stoj na obou chodidlech, ruce v bok, otevřené oči, 30s stoj na obou chodidlech, zavřené oči, 20s stoj na pravé, levá v koleni 90°, kolena u sebe, ruce v bok, 20s stoj na levé, pravá v koleni 90°, kolena u sebe, ruce v bok). Dynamická rovnováha byla měřena pomocí testu na kladině (7 kroků měrných, obrát, 7 kroků měrných, obrát, 6 kroků, paže volně). Oba testy byly prováděny před zahájením a po ukončení intervenčního programu. Intervenční program proběhl celkem ve třech opakování.

Výsledky / Diskuze

Po absolvování intervenčního programu se u většiny probandů znatelně zlepšila statická i dynamická rovnováha. U probandů, u kterých ke znatelnějšímu pokroku nedošlo, předpokládáme, že příčinou byl jejich zhoršený zdravotní stav a nižší účast na lekcích. Pro získání přesnějších údajů je nutné studii zopakovat na větším vzorku probandů.

NEUROPSYCHOLOGIE V ČASNÉ DIAGNOSTICE ALZHEIMEROVY NEMOCI

Nikolai T., Bezdiček O., Vyhnálek M.

Centrum klinických neurověd, neurologická klinika 1. LF UK a VFN v Praze, Kognitivní centrum, Neurologická klinika 2. LF UK a FN Motol

Prezentující autor: Nikolai Tomáš; nikolai@centrum.cz

Téma: Psychologie, sociální vědy

PŘEDBĚŽNÉ SDĚLENÍ

Východiska / Cíle

Kognitivní vyšetření v diagnostice Alzheimerovy nemoci (AN) je jedním z klíčových diagnostických postupů. Se změnou diagnostických kritérií AN se posouvá důraz na stále časnější diagnostiku kognitivního deficitu, jejímž těžištěm je stadium mírné kognitivní poruchy při AN.

Metody

V příspěvku shrnujeme podobu a možnosti kognitivního vyšetření v časných stádiích AN s důrazem na stadium mírné kognitivní poruchy a doporučujeme postupy vyšetření kognitivních funkcí pro klinickou praxi. Při diagnostice kognitivního deficitu v časných fázích Alzheimerovy nemoci hrají svou nezastupitelnou roli screeningové testy kognice, které při vhodném použití mohou odhalit i počáteční stadium kognitivního deficitu. Pro důkladnou specifikaci podoby kognitivního deficitu je však nezbytné komplexní neuropsychologické vyšetření.

Výsledky / Diskuze

Z neuropsychologického hlediska důležité odlišit normální proces stárnutí a přirozenou fluktuaci kognitivní výkonnosti od pravděpodobného kognitivního deficitu. Dalším úkolem neuropsychologa by měl být popis kognitivních profilů v neuropsychologické baterii typických pro jednotlivé příčiny kognitivního deficitu zejména s ohledem na počínající stadia neurodegenerativních onemocnění. Definitivní diagnóza MCI u AN se však musí opírat nejen o výsledky kognitivního vyšetření, ale také o analýzu výsledků zobrazovacích metod a dalších klinických vyšetření.

GYMNASTICKÉ AKTIVITY GOLDEN AGE

Novotná V., Šimůnková I., Vorálková J.
UK FTVS v Praze, Katedra gymnastiky
Prezentující autor: Novotná Viléma; vnovotna@email.cz

Téma: Sport, umění

ESEJ

Východiska

Gymnastická cvičení mohou významně ovlivňovat kvalitu realizace pohybových aktivit pro starší populaci. Podílejí se na získávání a kultivaci specifických dovedností pohybového základu – pohybové gramotnosti, vytváří podmínky pro osvojování si dalších základních pohybových kompetencí a dovedností. Zaměřují se na kvalitu pohybového projevu, založenou na uvědoměném a řízeném pohybu.

Účel sdělení

Každoročně pořádá Mezinárodní gymnastická federace FIG, pro účastníky ve věku 50+, světový festival Golden Age. Formou pohybových skladeb jsou prezentována národní pojetí „gymnastiky pro všechny“. V rámci workshopů, s různým zaměřením podle cíle a účelu, jsou konfrontovány přístupy k aplikaci gymnastických cvičení pro danou věkovou kategorii.

Specifické zaměření

Gymnastické programy pro starší populaci jsou většinou spojeny s hudbou, která podporuje správnou rytmizaci pohybu, motivuje k pohybové aktivitě a podněcuje vlastní pohybovou tvořivost. Gymnastické činnosti jsou zaměřeny na speciální cvičení pro držení těla jako univerzální výchozí polohu pro pohyb, na nácvik techniky optimálního provedení základní lokomoce, na realizaci způsobů pohybu těla a jeho částí v prostoru (technika cvičení bez náčiní; funkční příprava; ovlivňování úrovně pohybových schopností, zejména koordinačních – rovnováhy a pohyblivosti), na osvojování techniky základních manipulačních dovedností a na podněty pro posilování psychické odolnosti a sociální spolupráce.

MECHANICKÉ ZATĚŽOVÁNÍ A STÁRNUTÍ AXIÁLNÍHO SYSTÉMU ČLOVĚKA

Panská Š. 1,3), Kloučková K. 1), Zeman J. 2), Mareševský L. 1), Jelen K. 1)
1) Katedra anatomie a biomechaniky, laboratoř biomechaniky extrémních zátěží UK FTVS Praha;
2) Katedra fyziky, Technická fakulta, ČZU Praha; 3) Katedra gymnastiky, UK FTVS Praha
Prezentující autor: Panská Šárka; spanska@ftvs.cuni.cz

Téma: Lékařské vědy

VÝZKUMNÁ STUDIE

Východiska / Cíle

Důsledkem procesu stárnutí organismu i jeho zatěžování jsou změny reologických vlastností biologických tkání. Pro jejich kvantifikaci je nutné využít specifické detekční a matematické metody. Cílem je vytvořit odpovídající metodu detekce změn vlastností biologických tkání tvořících axiální systém.

Metody

Využita bude metoda TVS (Transfer Vibration through Spine) založená na rychlosti šíření tlakových a smykových vln, ze kterých lze zpětně usuzovat na mechanické vlastnosti látek.

Výsledky / Diskuze

Prezentovány jsou 3 kazuistiky, ukazující možnosti využití metody TVS pro identifikaci a klasifikaci změn axiálního systému v případě určení rozdílů mezi mladým a stárnoucím organismem, při monotonní vibrační zátěži při jízdě automobilem a tréninkové zátěži moderních gymnastek. V souvislosti s věkem i aplikovaným zatížením jsou patrné změny elastických vlastností páteřního korsetu. S rostoucí velikostí rezonanční frekvence je schopnost páteře přenášet mechanické zatížení vyšší. Vyšší je jak hodnota elastické konstanty tak i tloušťka vazivového korsetu v okolí páteře. Metoda TVS může být použita pro klasifikaci a prevenci důsledků stárnutí i regulaci extrémních pohybových režimů. Dále pro posouzení mechanických vlastností axiálního systému u specifických skupin lidí a rovněž pro objektivizaci operačních i tera.

NÁVRH UŽIVATELSKÉHO ROZHRANÍ DIGITÁLNÍ TELEVIZE PRO SENIORY

Poláček O.

ČVUT v Praze, Fakulta elektrotechnická

Prezentující autor: Poláček Ondřej; polacond@fel.cvut.cz

Téma: Technika

APLIKACE V PRAXI

Východiska / Cíle

Cílem projektu bylo navrhnout uživatelské rozhraní digitální televize (DTV) pro cílovou skupinu seniorů a vyvinout odpovídající prototyp spustitelný na běžně dostupných set-top boxech. Vzhledem ke skutečnosti, že poskytovatelé DTV často nabízejí velké množství různých televizních stanic, zaměřili jsme se na vyhledávání a správu pořadů namísto klasického přístupu přes kanály.

Metody

Před samotným návrhem uživatelského rozhraní jsme provedli uživatelský výzkum formou rozhovorů s 5 seniory, dotazníku vyplněného 88 seniory a ohniskové skupiny se 4 seniory. Uživatelský výzkum nám umožnil lépe porozumět potřebám uživatele a definovat budoucí funkcionalitu prototypu. Prototyp uživatelského rozhraní byl vytvořen během tří iterací, kdy se každá iterace skládala z fází návrhu, vývoje a vyhodnocení. Ve fázích vyhodnocení byl prototyp testován v testech použitelnosti celkem s 8 seniory.

Výsledky / Diskuze

Výsledkem uživatelského výzkumu byla sada tří person. Persona je model uživatele, který určuje cílovou skupinu pomocí popisu fiktivního uživatele, který je založen na znalosti reálných uživatelů. Díky vyhodnocování použitelnosti s uživateli jsme mohli lépe porozumět problematice interakce seniorů s uživatelským rozhraním DTV. Během testů jsme nejen zjistili drobné problémy v použitelnosti, ale setkali jsme se i s konceptuálními problémy specifickými pro cílovou skupinu, jako například navigace v dlouhém seznamu a hierarchickém menu, nebo problém s návrhem filtru pro hledání pořadu.

PODPORA DŮSTOJNÉHO ZOMIERANIA V PALIATÍVNEJ A HOSPICOVEJ STAROSTLIVOSTI

Sedlářová K., Vodáčková D.

1) Katedra sociální práce a sociálních věd, FSVaZ, UKF Nitra; 2) Katedra sociální práce, FF, UK Praha

Prezentující autor: Sedlářová Katarína; katarina.sedlarova@ukf.sk

Téma: Psychologie, sociální vědy

PŘEDBĚŽNÉ SDĚLENÍ

Východiska / Cíle

V poslednom storočí sa nielen dĺžka života predĺžila, ale i dlhšie umierame. Moderná paliatívna starostlivosť sa snaží reagovať na túto situáciu a ponúkať účinnú pomoc. Jej podstatou je myšlienka dôstojného a kvalitného života až do konca a zahŕňa i zabezpečenie individuálnych bio-psycho-socio-spirituálnych potrieb človeka. Naším cieľom je analýza súčasného stavu paliatívnej starostlivosti, identifikovanie a pomenovanie spoločných problémov v súčasnej starostlivosti o umierajúcich a upozorniť na nedostatky a prekážky rozvoja, poskytnúť návrhy na riešenie a zlepšenie starostlivosti o nevyliciteľne chorých.

Metody

Metódou prebiehajúceho výskumu je kvalitatívne šetrenie – metóda focus group a pološtruktúrované rozhovory v lôžkových a domácich hospicioch ČR. Participanti výskumu sú manažéri hospicov, multidisciplinárny hospicový tím a pozostalí. K sledovaným premenným patria potreby a návrhy inštitúcií, pracovníkov, rodín, poskytované služby a faktory ovplyvňujúce dostupnosť služieb.

Výsledky / Diskuze

Prebiehajúci výskum poukazuje na potrebu skvalitnenia starostlivosti o umierajúcich vo všetkých rozmeroch od informovanosti chorých až po starostlivosť a podporu rodín, zlepšenia starostlivosti o umierajúcich v zdravotníckych a sociálnych inštitúciách, starostlivosti o pracovníkov a opatrovateľov, prepojenia zdravotného a sociálneho systému, riešenia otázok financovania, nadväznosti služieb a pod.

ZMĚNY MECHANICKÝCH PARAMETRŮ VLASŮ U ŽEN V REPRODUKČNÍM VĚKU

Skřontová M., Šimková L., Zeman J., Jelen K.

1) Katedra anatomie a biomechaniky, Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze;

2) Katedra fyziky, Technická fakulta České zemědělské univerzity v Praze

Prezentující autor: Skřontová Marie; Skrontova.M@seznam.cz

Téma: Lékařské vědy

PŘEDBĚŽNÉ SDĚLENÍ

Východiska / Cíle

V rámci určování vlivu gravidity na mechanické parametry vlasů byly vybrány vzorky z temene hlav žen před otěhotněním. Práce se zabývá porovnáním tloušťek, Youngových modulů elasticity v tahu a mezi pevnosti v závislosti na věku probandek.

Metody

Odstřížené vlasy u kterých byl za pomoci digitálního mikroskopu určený průměr byly umístěny do čelistí trhačky Defrom typ 2. Při dvou různých rychlostech posunu čelistí byly jednotlivé vzorky napínány až k přetržení. Z přepočítaných deformačních křivek tj. závislosti true stress a true strain byly stanoveny mechanické parametry jednotlivých vlasů a z porovnání jejich hodnot při dvou různých rychlostech deformace na víc stanovena jejich viskozita.

Výsledky / Diskuze

Ze všech sledovaných charakteristik tj. Youngův modul, viskozita, mez elasticity a pevnosti se signifikantně v dané skupině žen projevila pouze elasticita a mez pevnosti. Původně předpokládána změna viskozity se u zkoumaných 30-ti vzorků neprojevilo.

I V POKROČILÉM VĚKU STÁLE V POSTŘEHU

Strašrybka T., Novák P.

Katedra kybernetiky, FEL ČVUT v Praze

Prezentující autor: Strašrybka Tibor; strasrybka@gmail.com

Téma: Technika

APLIKACE V PRAXI

Východiska / Cíle

Stárnutí člověka vede k postupnému snižování výkonnosti v oblasti motorických i kognitivních činností. Mění se schopnost vnímat podněty z okolí a vhodně na ně reagovat. Pokud je senior většinu doby sám doma díky snížené fyzické výkonnosti, začnou mu chybět i podněty nutící jej používat kognitivní funkce. Proto se hledají nové dostupné stimulační postupy např. ve formě vhodných počítačových her pro trénování kognitivních činností. Vytvářené úlohy jsou rozděleny do 3 skupin: první tvoří základní matematické nebo textové úlohy, druhá nabízí různé kvízy, doplňovačky nebo křížovky a poslední obsahuje logické hry (Sudoku), které nekladou nároky na paměť, ale procvičují logické myšlení.

Metody

Aby úlohy byly pro uživatele zajímavé, musí být přiměřeně složité a respektovat jeho aktuální úroveň. Ta vykazuje různé výkyvy: krátkodobé související s únavou a dlouhodobé odpovídající stupni kognitivního deficitu. Úlohy tedy musí přizpůsobovat svou obtížnost aktuálnímu stavu člověka. Zde lze využít algoritmů umělé inteligence, které si vytvoří model uživatele a použijí jej k návrhu zadání vhodné složitosti. Díky používání vytvořených úloh lze detekovat a dlouhodobě zaznamenávat individuální průběh úrovně smyslové aktivity, což přispěje i k objektivní diagnostice.

Výsledky / Diskuze

Príspevek popisuje niekoľik prototypových úloh/her a to, jak jsou experimentálně využívány v institucích pomáhajícím osobám s různými handicapami nebo po mozkových příhodách. Poděkování CE grantu SPES (3CE286P2).

VZDÁLENÝ DOHLEDOVÝ SYSTÉM BOS

Strašrybka T., Novák P.
Katedra kybernetiky, FEL ČVUT v Praze
Prezentující autor: Strašrybka Tibor; strasrybka@gmail.com

Téma: Technika

PŘEDBĚŽNÉ SDĚLENÍ*Východiska / Cíle*

Velká část seniorů zůstává v domácím prostředí, kde jsou stále nebo většinu dne sami, a to přináší řadu skrytých nebezpečí. Nejen, že senior může upadnout a zůstat bez okamžité pomoci, ale chybí mu podněty k fyzické aktivitě, neboť nikdo nemá objektivní informace o tom, kolik toho člověk v domácnosti během dne nachodil. Díky specifické „plavné“ chůzi některých seniorů se zde nelze spolehnout např. na údaje krokoměru.

Metody

Projekt BOS hledá řešení, při kterém je pohyb osoby uvnitř budovy monitorován pomocí osobního majáku (náramek) a několika přijímačů rozmístěných v bytě / domě, jejichž data dokážou člověka lokalizovat. Na základě toku informací o aktuální poloze jsou pak detekovány základní stavy (pád osoby nebo uvíznutí na nějakém místě) a je odvozena informace o celkovém rozsahu pohybu během 24 hodin. Vyšším cílem projektu je vytvořit model pohybu příslušné osoby z jejího běžného denního režimu a ten používat k detekci výskytu neobvyklého chování, které může indikovat příchod nemoci (dlouhodobé změny modelu), nevolnosti nebo dokonce předzvěst nějakého záchvatu (krátkodobé odchylky od modelu).

Výsledky / Diskuze

Výhodou zvoleného postupu je to, že nespolehá na aktivní spolupráci ze strany monitorovaného subjektu (ta nutně chybí, když osoba ztratí vědomí). Získaná data mohou sloužit jako užitečný dodatečný zdroj údajů o osobě při monitorování pacientů v domácím prostředí. Údaje o celkové fyzické aktivitě jsou důležité např. u diabetiků. Poděkování projektu BOS: FR-T13/765.

**DUCHOVNÍ POTŘEBY VE STÁŘÍ JAKO NOVÝ VÝUKOVÝ PŘEDMĚT
NA TEOLOGICKÉ FAKULTĚ**

Sucomelová V.
Teologická fakulta JCU, České Budějovice
Prezentující autor: Sucomelová Věra; v.sucomelova@centrum.cz

Téma: Teologie a filozofie

APLIKACE V PRAXI*Východiska / Cíle*

Príspevek predstavuje nový výukový predmet Duchovní potreby ve stáří vytvořený řešitelským týmem v rámci projektu FRVŠ pro studenty Teologické fakulty Jihočeské univerzity. S ohledem na profesní orientaci absolventů oborů teologické fakulty vyplní dosud minimální nabídku predmetů zaměřených přímo na seniory a jejich potreby. Cílem predmetu je vybavit studenty věcnými znalostmi v oblasti duchovní dimenze stáří a duchovní péče a ukázat stáří jako vývojové období se specifickými úkoly a možnostmi zejména v oblasti duchovního zrání. Príspevek umožňuje vhlad do sylabu a zejména obsahu tohoto nového predmetu, který reaguje jednak na skutečnost stárnutí populace, jednak na nedocenení významu duchovních potreby a duchovního potenciálu starých lidí ve výukových programech studentů i v samotné praxi. Výuka predmetu bude zahájena v akademickém roce 2012 – 2013.

Metody

Výukové cíle, způsobnosti studentů (podle Bloomovy taxonomie) a obsah přemětu byly definovány s ohledem na profesní orientaci studentů oboru Pedagog volného času a Sociální a charitní práce. Vytvoření sylabu, výukových materiálů a powerpointové prezentace umožnilo zařazení predmetu do studijního plánu pro akademický rok 2012 – 2013.

Výsledky / Diskuze

Sylabus nového predmetu, výukové materiály a powerpointové prezentace pro studenty.

STRUKTURA ROZLOŽENÍ TLOUŠTĚK VLASŮ NA POVRCHU ŽENSKÉ HLAVY

Šimková L., Skřontová M., Jelen K., Zeman J.

1) Katedra anatomie a biomechaniky, Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze;

2) Katedra fyziky, Technická fakulta České zemědělské univerzity v Praze

Prezentující autor: Šimková Lucie; LucikSimik@seznam.cz

Téma: Lékařské vědy

PŘEDBĚŽNÉ SDĚLENÍ

Východiska / Cíle

Článek obsahuje návrh možnosti, jak popisovat strukturu rozložení tlouštěk vlasů na ženské hlavě. Vychází z reálných dat zjištěných u bělošské populace a dochází k nutnosti zavedení několika typových skupin pokrytí ženských hlav.

Metody

Inspirovali jsme se službou/aplikací Biogravision (<http://www.biogravision.de/>) a vyvíjíme vlastní webovou aplikaci, která umožňuje ve webovém prohlížeči vytvářet a prohlížet osobní multimediální památník s libovolným počtem stran a individuálně zvoleným rozložením (layout) vkládaného obsahu (content). Podporované typy obsahu jsou v tuto chvíli fotografie, video/audio klip a formátovaný text. Příkladem layoutů mohou být pak rozložení typu „1 fotografie roztažená na celou stránku“, „3x2 obrázky na stránce“.

Výsledky / Diskuze

Aplikace může být používána ve dvou režimech. V online režimu je aplikace hostovaná na serveru, kam jsou nahrávány soubory médií a kde je možné pomocí webového rozhraní vzpomínkovou knihu nejen prohlížet, ale i vytvářet a editovat (režim pro tvůrce knihy). Výslednou knihu lze také vyexportovat jako zip archiv obsahující všechny soubory tvořící knihu i samotný prohlížeč; po rozbalení archivu lze knihu prohlížet i bez přístupu na server (offline režim). Na straně klienta je jediným požadavkem prohlížeč s podporou HTML5, ideálně Google Chrome nebo Firefox.

DOPAD STÁRNUTÍ ČESKÝCH VČELAŘŮ NA SOUČASNÝ VÝVOJ JEJICH EKONOMICKÉ SITUACE

Šimpach O., Langhamrová J.

Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta informatiky a statistiky, Katedra demografie

Prezentující autor: Šimpach Ondřej; ondrej.simpach@vse.cz

Téma: Ekonomie, právo

VÝZKUMNÁ STUDIE

Východiska / Cíle

Náplní této studie je analýza věkové a pohlavní struktury včelařů v České republice (ČR) s využitím posledních dostupných dat. Je známo, že populace českých včelařů stárne a noví včelaři se nerodí. Podnikání s medem není v ČR lukrativní a oblíba vykonávání této profese, bohužel, rok od roku klesá. Zároveň bude provedena analýza vývoje cen medu v ČR a konfrontace s vývojem cen cukru, neboť cukr je základní surovinou pro výživu včelstev během zimy. Na základě této analýzy budou zodpovězeny otázky, proč podnikání s medem není v ČR oblíbené, proč se mladým podnikatelům nechce začínat medový byznys a proč včelařství jako takové v ČR upadá.

Metody

Z metod jsou především využity klasické postupy tvorby demografických struktur a dále trendová analýza časových řad ARIMA. Z modelů ARIMA vyplývají zkonstruované předpovědi.

Výsledky / Diskuze

Mezi výstupy je uvedena současná demografická struktura populace ČR a dále současná demografická struktura českých včelařů, včetně její konfrontace se strukturou českých včelařů před 10 lety. Je patrné, že převážně většina českých včelařů jsou muži a že struktura této populace je poměrně regresivní. Podnikání musí být efektivní a musí podnikatelským subjektům přinášet vyšší zisky, než by přinesla nejbližší alternativní podnikatelská příležitost. Tento předpoklad je však u včelařství porušen, včelařství se stává pouhou zálibou a populace včelařů významně stárne.

POČÍTAČOVÝ TRÉNINK PRACOVNÍ PAMĚTI U SENIORŮ

Štěpánková, H. 1,2), Jaeggi, S. M. 4, Lukavský, J. 1,3), Buschkuohl, M. 4,5)

1) Psychiatrické centrum Praha, 2) Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 3) Psychologický ústav Akademie věd ČR, 4) Department of Psychology, University of Maryland at College Park, 5) Department of Psychology, University of Michigan, Ann Arbor

Prezentující autor: Štěpánková Hana.; stepankova@pcp.lf3.cuni.cz

Téma: Psychologie, sociální vědy

VÝZKUMNÁ STUDIE

Východiska / Cíle

Pracovní paměť je jednou z kognitivních funkcí, jejíž výkony se stoupajícím věkem u lidí klesají. V posledních letech se proto vyvíjejí různé počítačové programy za účelem tréninku pracovní paměti a pozornosti. Většinou jsou vyvíjeny pro děti s poruchami pozornosti, ale postupně se programy adaptují pro starší populaci a testuje se jejich účinnost.

Metody

Tento projekt byl zaměřen na zjištění účinnosti adaptivního programu typu n-back s vizuálně prezentovanými stimuly. Soubor byl randomizován (N=65, věk 65-75 let) do 3 skupin: kontrolní skupina bez kontaktu (n=25), experimentální skupina s menším počtem tréninků (n=20) a experimentální skupina s intenzivním tréninkem (n=20). Účastníci trénovali doma. Program registroval všechny absolvované tréninky

Výsledky / Diskuze

Důležitým zjištěním bylo, že starší lidé jsou schopni samostatného tréninku pomocí počítačového programu, který se naučili ovládat. Analýzy ukázaly významné zlepšení výkonu s výrazným efektem prvních 10 tréninkových lekcí, po kterých následovalo mírnější zlepšování. Projekt je rozšířen o sledování transferů efektu a navazující projekt zaměřený na trénink osob s mírnou kognitivní poruchou, u nichž budou ve spolupráci s pracovištěm IKEM sledovány i neurologické korelaty pomocí fMR.

POČÍTAČE A REMINISCENČNÍ TERAPIE

Uller M., Štěpánková O.

FEL ČVUT, Katedra kybernetiky

Prezentující autor: Uller Miroslav; myrousz@gmail.com

Téma: Technika

PŘEDBĚŽNÉ SDĚLENÍ

Východiska / Cíle

Reminiscenční terapie je práce se vzpomínkami a životním příběhem, která pomáhá řešit řadu problémů spojených se stárnutím (postupná ztráta krátkodobé paměti či přerušení kontinuity způsobené změnou prostředí). Jednou z oblíbených technik reminiscenční terapie je tzv. scrapbooking, neboli vytváření vzpomínkových alb s fotografiemi, drobnými dekoracemi a výstřižky (scrap).

Metody

Inspirovali jsme se službou/aplikací Biogravision (<http://www.biogravision.de/>) a vyvíjíme vlastní webovou aplikaci, která umožňuje ve webovém prohlížeči vytvářet a prohlížet osobní multimediální památník s libovolným počtem stran a individuálně zvoleným rozložením (layout) vkládaného obsahu (content). Podporované typy obsahu jsou v tuto chvíli fotografie, video/audio klip a formátovaný text. Příkladem layoutů mohou být pak rozložení typu „1 fotografie roztažená na celou stránku“, „3x2 obrázky na stránce“.

Výsledky / Diskuze

Aplikace může být používána ve dvou režimech. V online režimu je aplikace hostovaná na serveru, kam jsou nahrávány soubory médií a kde je možné pomocí webového rozhraní vzpomínkovou knihu nejen prohlížet, ale i vytvářet a editovat (režim pro tvůrce knihy). Výslednou knihu lze také vyexportovat jako zip archiv obsahující všechny soubory tvořící knihu i samotný prohlížeč; po rozbalení archivu lze knihu prohlížet i bez přístupu na server (offline režim). Na straně klienta je jediným požadavkem prohlížeč s podporou HTML5, ideálně Google Chrome nebo Firefox.

AUTOFAGOCYTÓZA JAKO BIOCHEMICKÝ FENOMÉN STÁRNUTÍ

Vraiová M.

Psychiatrické centrum Praha

Prezentující autor: Vraiová Monika; vraiova@pcp.lf3.cuni.cz

Téma: Biologie

ESEJ

Východiska

Autofagocytóza je nespecifický katabolický proces který zpracovává poškozené organely, proteiny a intracelulární patogeny. Základním krokem je vytvoření malých váčků známých jako „phagophores“, které se poté, co pohltní cílovou část cytoplazmy stávají dvoumembranovou strukturou – „autofagozómem“. Ten fúzuje s lysozómem a tedy dochází k degradaci obsahu váčku. Poškození na různých úrovních autofagocytózy jsou zahrnována do patofyziologie neurodegenerativních nemocí, jako je Alzheimerova demence, Parkinsonova nemoc nebo Huntingtonova nemoc. Jak normální tak patologické stárnutí je často spojeno se snížením potenciálu autofagocytózy. Genetické inhibice autofagocytózy vyvolávají u savčích tkání změny obdobné těm, ke kterým dochází při stárnutí. V myších modelech s genetickým ovlivněním těchto procesů byl popsán rozvoj urychleného stárnutí, které je provázáno neurodegenerací.

Účel sdělení

Zajímá nás vztah dysfunkce autofagocytózy a urychleného stárnutí. Další otázkou je vliv dlouhodobého podávání antidepresiv na autofagocytózu mozkové tkáně. V primárních astrocytech a neuronech byly totiž popsány změny v procesech autofagocytózy po aplikacích různých typů antidepresiv.

Specifické zaměření

V animálním modelu budeme hodnotit vliv podávání antidepresiv na expresi proteinů, které jsou součástí autofagocytární dráhy. V druhé oblasti se bude jednat o hodnocení a porovnání exprese těchto proteinů v lidských mozcích post-mortem.

NARUŠENÍ SPÁNKOVÉHO RYTMU VE STÁŘÍ A U ALZHEIMEROVY CHOROBY

Weissová K., Sumová A.

Fyziologický ústav Akademie věd

Prezentující autor: Weissová Kamila; weissova.k@seznam.cz

Téma: Biologie

ESEJ

Východiska

Rytmicita a pravidelnost některých fyziologických dějů je v řadě případů nepostradatelná a výrazně ovlivňuje kvalitu života. U stárnoucího organismu dochází ke snižování hladiny melatoninu a výraznému narušení pravidelného rytmu spánku-bdění. U Alzheimerovy choroby (AD) jsou tyto poruchy ještě daleko markantnější.

Účel sdělení

Pravidelnost a udržení spánku v temné fázi dne, tzn v noci, je řízena centrálními biologickými hodinami, nacházejících se v suprachiasmatických jádrech hypotalamu (SCN). Seřizování hodin s denní dobou je zajišťováno propojením retiny a SCN. Hodiny v SCN přímo řídí rytmickou sekreci melatoninu v epifyze. V průběhu stárnutí a vlivem AD dochází k narušení dráhy retina-SCN-epifyza a tím k oslabení rytmu spánku-bdění.

Specifické zaměření

Výsledky některých studií prováděných u starých lidí poukazují na možnost zlepšení funkce cirkadiálního systému a kvality spánku podáváním melatoninu nebo působením jasného světla. Melatonin je znám také pro své a neuroprotektivní účinky, tudíž by mohl hrát významnou roli v léčbě Alzheimerovy choroby.

JAK STÁRNOUT AKTIVNĚ S FAKULTOU TĚLESNÉ KULTURY UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI

Wittmannová J.

Katedra aplikovaných pohybových aktivit, Fakulta tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci
Prezentující autor: Wittmannová Julie; julie.wittmannova@upol.cz

Téma: Sport, umění

APLIKACE V PRAXI

Otázky spojené s prodlužováním lidského života a stárnutím společnosti jsou bezesporu spojeny s termínem aktivní stárnutí. Příspěvek pojednává o aktivitách Fakulty tělesné kultury UP v Olomouci v oblasti pohybových aktivit (dále PA) a aktivního stárnutí a bude pojednán formou „příkladů dobré praxe“. Text je rozdělen na problematiku:

- 1) Nabízené výukové předměty s tematikou PA seniorů (Úvod do pohybových aktivit seniorů, Aplikované pohybové aktivity seniorů);
- 2) pořádání semináře Aktivní v každém věku (VII. ročník semináře určeného pro odborníky z řad akademické obce i odborníky z praxe);
- 3) věda a výzkum (přiblížení účasti na mezinárodních projektech, pobyty odborníků ze zahraničí, vedení diplomových prací, řešená výzkumná témata);
- 4) Univerzita třetího věku (Modul FTK UP „Cesta za zdravím – regenerace lidského organismu pohybem.“).

POSTERY

KINEZIOLOGICKÁ KOMPARACE VOLNÉ BIPEDÁLNÍ CHŮZE NABOSO A V PLNĚ TLUMENÝCH BOTÁCH

Chrástková M., Bačáková R., Špulák D., Brychta P., Kračmar B.

1) FTVS UK Praha, Katedra sportů v přírodě; 2) FEL ČVUT, Praha, Katedra teorie obvodů; 3) FTVS UK
Prezentující autor: Chrástková Martina, Bačáková Radka; martan.chr@seznam.cz

Téma: Sport, umění

VÝZKUMNÁ STUDIE

Východiska / Cíle

Volná bipedální chůze je základním pohybovým projevem člověka. Počátky vzpřímené bipedální chůze u předchůdce člověka *Australopithecus afarensis* jsou datovány do doby před 6 – 7 mil. let. Evolučním i ontogenetickým základem lidské chůze je kvadrupedální lokomoce. Evolučně se jedná o lokomoci suchozemských tetrapodů vznikající při přechodu obratlovců z moře na pevniny asi před 400 mil. let. Chůzi lze popsat jako rytmický translatorní pohyb těla kyvadlovitého charakteru.

Metody

Kineziologické šetření sleduje a komparuje volnou bipedální chůzi v plně tlumené sportovní obuvi a chůzi bez bot na rovném povrchu. Za pomoci povrchové elektromyografie byl sledován timing nástupů rozhodující aktivace jednotlivých svalů dolních končetin a jejich následná deaktivace v průběhu jednoho lokomočního cyklu.

Výsledky / Diskuze

Na základě porovnání grafických záznamů sledovaných lokomocí zjišťujeme, že chůze bez bot je pravidelnějším pohybem. Protože zde chybí fenomén odpružení dokroku, který vytváří labilní podložku, je člověk schopen snáze vytvářet punctum fixum a aktivace svalů probíhá s vyšší pravidelností (především m. peroneus longus). Gelové tlumení obuvi bude také příčinou roztřesenosti záznamu EMG křivky, neboť pro zachování stability těla, je třeba zapojit více svalů a i svalových snopců. Jedná se především o tonizační svaly.

VÝŽIVOVÉ NÁVYKY STARŠÍCH ŽEN

Kaiser A., Sokolowski M., Juříková J.

Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií, Katedra kineziologie
Prezentující autor: Juříková Jana; jurikova@fyps.muni.cz

Téma: Lékařské vědy

PŘEDBĚŽNÉ SDĚLENÍ

Východiska / Cíle

Výchova ke správné výživě dětí a mládeže zahrnuje základní prvky podpory zdraví ve společnosti. Při utváření tohoto procesu na školách by měly být brány v úvahu šíři jeho aspektů od sociálních, přes rodinné, kulturní, hospodářské až po vliv životního prostředí. Předložený výzkum analyzuje problém výživových preferencí žen staršího věku v kontextu udržení a podpory zdraví celé rodiny. Analýza je zaměřena na následující oblasti: struktura spotřeby vybraných výrobků u starších žen v porovnání se současnými požadavky tzv. Zlaté karty výživy, role tradice ve stravování rodiny, vliv ostatních členů rodiny na výživu zkoumaných žen a vliv těchto žen na stravovací návyky svých rodin.

Metody

Dotazníkové šetření bylo provedeno u 162 žen ve věku 60 – 86 let. Data byla sbírána v Polsku, konkrétně v regionu Wielkopolska, v období mezi dubnem až červnem 2008. Výsledky byly zpracovány statistickou analýzou.

Výsledky / Diskuze

Výzkum ukazuje, že stravovací návyky žen v důchodovém věku se značně liší od doporučení v tzv. Zlaté kartě výživy. Tato situace je alarmující obzvláště v souvislosti s utvářením stravovacích návyků u dětí a mládeže. Starší lidé mají významný vliv na utváření stravovacích návyků dětí a mládeže ve svých rodinách, a to prostřednictvím procesu socializace a mezigeneračního přenosu.

KURZY TRÉNINKU PAMĚTI PRO SENIORY NA JIHOČESKÉ UNIVERZITĚ V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH, ZDRAVOTNĚ SOCIÁLNÍ FAKULTĚ

Mařhová L., Kosová K.

1) Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, České Budějovice;
1,2) Městská charita České Budějovice, Domino – Služby následné péče o lidi s duševním onemocněním
Prezentující autor: Mařhová Lenka, Kosová Kateřina; motlova@zsf.jcu.cz

Téma: Psychologie, sociální vědy

APLIKACE V PRAXI

Východiska / Cíle

Kurzy tréninku paměti pro seniory probíhají na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakultě od roku 2001 v rámci činnosti Centra pro seniory PATUP. Při vedení kurzů tréninku paměti se řídíme „Zásadami, cíli a specifickými trénování paměti v ČR“ podle filozofie České společnosti pro trénování paměti a mozkový jogging. Poster bude zaměřen na realizaci kurzů tréninku paměti pro seniory v období 2011-2012 na jedné straně z pohledu garantky, koordinátorky a trenérek paměti, na straně druhé z pohledu seniorek a seniorů. Nedílnou součástí posteru bude fotodokumentace.

Metody

Použita byla metoda dotazování, technika polořízeného rozhovoru, který byl proveden s garantkou Centra pro seniory PATUP, koordinátorkou kurzů tréninku paměti a trenérkami paměti z řad studentek Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Výsledky / Diskuze

Kurzy tréninku paměti pro seniory na ZSF JU jsou přínosné zejména v udržování sociálního kontaktu a zachování kognitivních schopností seniorek a seniorů. Výzkum přinesl řadu užitečných podnětů vedoucích ke zlepšení organizace a vedení kurzů tréninku paměti v Centru pro seniory PATUP.

S TRÉNOVÁNÍM PAMĚTI MIMO ŠKOLNÍ LAVICE

Mařhová L., Kosová K., Skálová M., Pošvářová M.

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, České Budějovice
Prezentující autor: Mařhová Lenka, Kosová Kateřina; motlova@zsf.jcu.cz

Téma: Psychologie, sociální vědy

APLIKACE V PRAXI

Východiska / Cíle

Cílem projektu bylo prostřednictvím čtyřdenního pobytu s trénováním paměti (12.4.-15.4.2012) posílit paměť a kognitivní funkce seniorů. Dílčím cílem projektu bylo posílení sociálních vazeb mezi všemi účastníky pobytu.

Metody

Pro testování kognitivních funkcí byla použita baterie testů užívaných v rámci projektu České Alzheimerovy společnosti Dny paměti (osobní dotazník, Dotazník změny schopností člověka proti minulosti, Dotazník funkčního stavu, Dotazník posouzení nálady u seniorů, ACE-R test). Použity byly metody a techniky trénování paměti vedoucí ke zlepšení a udržení paměti seniorů (mnemotechniky, metoda locci, chunkování, kategorizace) a jejich praktické využití.

Výsledky / Diskuze

Seniři během pobytu zjistili, jaké mají nedostatky ve své paměti a také se naučili používání mnemotechnik. Dle hodnocení trenérek paměti byly vztahy účastníků vzájemně posíleny a byly navázány také nové kontakty a známosti. Během pobytu pocítili seniři zlepšení svých poznávacích schopností, uvědomili si svoje rezervy a nedostatky a zároveň nové možnosti pro trénink paměti v běžném životě. Úspěšnost cvičení před aplikací mnemotechniky byla nižší než úspěšnost cvičení po aplikaci mnemotechniky. Obavy při zadávání cvičení byly vyšší než pocíťovaná skutečná obtížnost jednotlivých cvičení. Hlavním výstupem projektu bylo zpracování návrhu metodiky trénování paměti pobytovou formou.

ZMĚNY VELIKOSTI FORNIXU NA MR U PACIENTŮ S AD

Mrzilková J., Kutová M., Zach P., Bartoš A., Tintěra J., Řípová D.

1) Anatomický ústav 3. LF UK, Praha; 2) AD Centrum PCP; 3) Neurologická klinika, FN Královské Vinohrady, Praha; MR Jednotka, Ústav diagnostické a intervenční radiologie, IKEM, Praha
Prezentující autor: Mrzilková Jana; mrzilkova.jana@seznam.cz

Téma: Lékařské vědy

VÝZKUMNÁ STUDIE*Východiska / Cíle*

Kromě standardních měření atrofie hipokampu u pacientů s AD na magnetické resonanci jsme testovali atrofické změny fornixu, jako možnost pomocného vyšetření při diagnostice AD. Jelikož u AD dochází při progresi onemocnění také k postižení limbického systému, je pravděpodobné, že změny mohou postihnout také fornix, propojující hypothalamus s hipokampem.

Metody

Trojrozměrné snímky z MR byly pořízeny na 1.5T skeneru Siemens Vision 1.5T sekvencí MP-RAGE v sagitální rovině. Všechny snímky byly vyexportovány jako soubor do freeware Image J a analyzovány manuálně na standardním PC ve frontální rovině. Na frontálních snímcích byla měřena plocha fornixů v rozsahu od commissura arterius kaudálně, po jejich kraniální spojení na přechodu do třetí mozkové komory, zvlášť vlevo i vpravo.

Výsledky / Diskuze

Pacienti s AD měli bilaterálně menší plochu fornixu v porovnání s kontrolami, statisticky významně vpravo ($p=0.01$), vlevo bez statistické významnosti. Také porovnání plochy fornixu vpravo a vlevo ukázalo statisticky významný rozdíl $L>P$ ($p=0.001$) u pacientů s AD. U kontrol byl tento rozdíl podobný ($L>P$), ale bez statistické významnosti.

NÁRODNÍ NORMATIVNÍ STUDIE KOGNITIVNÍCH DETERMINANT ZDRAVÉHO STÁRNUTÍ

Panenková E. 1,2), Štěpánková H. 1,2), Lukavský J. 1), Kopeček M. 1,3)

1) Psychiatrické centrum Praha 2) Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

3) 3. Lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Prezentující autor: Panenková Erika; panenkova@pcp.lf3.cuni.cz

Téma: Psychologie, sociální vědy

VÝZKUMNÁ STUDIE*Východiska / Cíle*

Příspěvek přináší první dílčí výsledky z výzkumného projektu, jehož hlavním cílem je stanovení českých norem vybraných neuropsychologických metod v populaci nad 60 let stratifikovaných dle věku a vzdělání. Dále je cílem vytvoření originální krátké skrininkové baterie pro včasný záchyt osob s kognitivní poruchou ve stáří. Projekt je realizován v období od 4/2012 do 12/2015.

Metody

V první fázi výzkumu, průřezové studii, jsme již u 170 osob (75 mužů a 95 žen) z plánovaných 560 osob administrovali baterii testů (Mini Mental State Examination – MMSE, Montrealský kognitivní test – MoCA, Filadelfský test verbální paměti – PVL, Geriatrickou škálu deprese – GDS15, Dotazník funkčního stavu – FAQ CZ, atd.).

Výsledky / Diskuze

Výzkumný soubor je složen z osob, které nemají diagnostikované či suspektní neurodegenerativní onemocnění. Průměrný věk probandů je 73 let (min. 60let, max. 90 let). Průměrný počet let vzdělání je 13 let (min. 8, max. 28). Výsledky popisné statistiky (průměr ± směrodatná odchylka) jsou v souladu s mezinárodními údaji (MMSE=27,8 ± 1,9, MoCA=24,8 ± 3,1, GDS15=2,3 ± 2,5, FAQ CZ=1,4 ± 2,5). Pilotní výstupy mimo jiné ukazují, že je významná negativní korelace mezi věkem probandů a jejich výsledky v kognitivních testech, což ukazuje na správnost stratifikace souboru dle věku.

UNIVERZITNÍ VZDĚLÁVÁNÍ SENIORŮ NA FAKULTĚ TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU UNIVERZITY KARLOVY

Prajerová K.

Katedra zdravotní TV a tělovýchovného lékařství FTVS UK v Praze

Prezentující autor: Prajerová Květa; prajerova@ftvs.cuni.cz

Téma: Sport, umění

APLIKACE V PRAXI

Na Univerzitě Karlově na Fakultě tělesné výchovy a sportu má Univerzita 3. věku více jak dvacetiletou tradici. V současné době je studium zahajováno pětidenním turistickým kurzem v Krkonoších, spojeným s testováním tělesné zdatnosti seniorů pomocí chodeckého testu. Následně probíhá výuka ve 4 semestrech jedenkrát za 14 dnů v rozsahu 4 vyučovacích hodin. Polovinu výukového programu tvoří teoretické přednášky s lékařskou tematikou a druhou polovinu probíhají různé formy zdravotních cvičení. Ve druhém roce studia je zařazen cyklisticko-turistický kurz v Jižních Čechách. Každoročně se studia účastní více než 100 studentů. Zájem o tuto formu vzdělávání neustále vzrůstá.

AUTORSKÝ REJSTŘÍK

DRAGOMIRECKÁ EVA	20
FERENČÍKOVÁ INGRID	20
FUJÁKOVÁ MICHAELA	20
HÁTLOVÁ BĚLA	21
HOLUBOVÁ MARKÉTA	21
HÖSCHL CYRIL	17
HOUDOVÁ VERONIKA	22
HRÁSKÝ PAVEL	16,22
CHRÁSTKOVÁ MARTINA	38
ILLNER JAN	23
JANIŠ KAMIL ML.	23
JIRKOVSKÁ BLANKA	24
JUŘÍKOVÁ JANA	38
KLIMENTOVÁ EVA	24
LUKŠOVÁ HANA	25
MARKOVÁ HANA	25
MASAŘ RADEK	26
MAŤHOVÁ LENKA	26,39
MLČOCHOVÁ DENISA	27
MRZÍLKOVÁ JANA	40
MUDRÁK JIŘÍ	27
NEJEDLÁ LENKA	28
NIKOLAI TOMÁŠ	28
NOVOTNÁ VILÉMA	29
PANENKOVÁ ERIKA	40
PANSKÁ ŠÁRKA	29
POLÁČEK ONDŘEJ	30
PRAJEROVÁ KVĚTA	41
SEDLÁROVÁ KATARÍNA	30
SKŘONTOVÁ MARIE	31
SLAVÍK PAVEL	17
STRAŠRYBKA TIBOR	31,32
SUCHOMELOVÁ VĚRA	32
ŠIMKOVÁ LUCIE	33
ŠIMPACH ONDŘEJ	33
ŠTĚPÁNKOVÁ HANA	34
ULLER MIROSLAV	34
VRAJOVÁ MONIKA	35
WEISSOVÁ KAMILA	35
WITTMANNOVÁ JULIE	36

POZNÁMKY

POZNÁMKY

